

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (tretia komora)

zo 17. decembra 2009\*

Vo veci C-197/09 RX-II,

ktorej predmetom je preskúmanie rozsudku Súdu prvého stupňa (odvolacia komora) zo 6. mája 2009, M/EMEA (T-12/08 P), vydaného v konaní:

**M**

proti

**Európskej agentúre pre lieky (EMA),**

SÚDNY DVOR (tretia komora),

v zložení: predseda tretej komory K. Lenaerts, sudcovia E. Juhász, G. Arestis, T. von Danwitz (spravodajca) a D. Šváby,

\* Jazyk konania: francúzština.

generálny advokát: J. Mazák,  
tajomník: R. Grass,

so zreteľom na písomnú časť konania,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

- pán M, v zastúpení: S. Orlandi, J.-N. Louis a E. Marchal, avocats,
- Európska agentúra pre lieky (EMA), v zastúpení: V. Salvatore a N. Rampal Olmedo, splnomocnení zástupcovia,
- talianska vláda, v zastúpení: G. Palmieri, splnomocnená zástupkyňa, za právnej pomoci G. Aiello, avvocato dello Stato,
- poľská vláda, v zastúpení: M. Dowgielewicz, splnomocnený zástupca,
- Európsky parlament, v zastúpení: E. Perillo, M. Gómez-Leal a L. Visaggio, splnomocnení zástupcovia,
- Rada Európskej únie, v zastúpení: C. Fekete a M. Bauer, splnomocnení zástupcovia,

— Európska komisia, v zastúpení: J. Currall a D. Martin, splnomocnení zástupcovia,

so zreteľom na článok 225 ods. 2 druhý pododsek ES,

so zreteľom na články 62a a 62b Štatútu Súdneho dvora,

po vypočutí generálneho advokáta,

vyhlásil tento

### **Rozsudok**

- <sup>1</sup> Predmetom tohto konania je preskúmanie rozsudku Súdu prvého stupňa Európskych spoločenstiev (odvolacia komora) zo 6. mája 2009, M/EMEA (T-12/08 P, ďalej len „rozsudok zo 6. mája 2009“), ktorým Súd prvého stupňa jednak zrušil uznesenie Súdu pre verejnú službu Európskej únie (prvá komora) z 19. októbra 2007, M/EMEA (F-23/07, zatiaľ neuverejnené v Zb. VS), ako aj rozhodnutie Európskej agentúry pre lieky (EMA) z 25. októbra 2006 v rozsahu, v akom ním bola zamietnutá žiadosť pána M. z 8. augusta 2006 o predloženie jeho veci posudkovej komisii pre invaliditu (ďalej len „rozhodnutie z 25. októbra 2006“), jednak zaviazal EMA na zaplatenie odškodného odvolateľovi vo výške 3 000 eur.

- 2 Preskúmanie sa týka otázky, či rozsudok zo 6. mája 2009 narúša jednotu alebo vnútorný súlad práva Spoločenstva tým, že Súd prvého stupňa ako odvolací súd v ňom vyložil pojem „stav konania dovoľuje rozhodnúť vo veci“, obsiahnutý v článku 61 Štatútu Súdneho dvora a článku 13 ods. 1 prílohy uvedeného štatútu, tak, že mu umožňuje, aby sám vec prejednal a meritórne o nej rozhodol bez ohľadu na to, že odvolanie, ktoré mu bolo predložené, sa týkalo posúdenia toho, ako bolo na prvom stupni naložené s námietkou neprípustnosti, a že aspekt sporu, ktorý bol takto prejednaný, sa ani na tomto súde, ani na Súde pre verejnú službu Európskej únie ako prvostupňovom súde neprejednal kontradiktórne.

## Právny rámec

- 3 Článok 61 prvý odsek Štatútu Súdneho dvora stanovuje:

„Ak je odvolanie dôvodné, Súdny dvor zruší rozhodnutie Všeobecného súdu. V danej veci môže vydať konečný rozsudok sám, ak to stav konania dovoľuje, alebo môže vec vrátiť na rozhodnutie Súdu prvého stupňa.“

- 4 Článok 13 ods. 1 prílohy štatútu stanovuje:

„Ak je odvolanie odôvodnené, Všeobecný súd zruší rozhodnutie Súdu pre verejnú službu a sám rozhodne vo veci. Ak stav konania nedovoľuje rozhodnúť vo veci, vráti prípad na rozhodnutie Súdu pre verejnú službu.“

**Okolnosti predchádzajúce konaniu**

- 5 Z rozsudku zo 6. mája 2009 vyplýva, že pán M., dočasný zamestnanec, ktorý nastúpil do služby v EMEA v októbri 1996, utrpel v marci 2005 pracovný úraz a od toho času bol práceneschopný. Platnosť jeho zmluvy s EMEA nebola predĺžená a skončila sa 15. októbra 2006.
- 6 Dňa 17. februára 2006 pán M. požiadal o vytvorenie posudkovej komisie pre invaliditu, EMEA však jeho žiadosť zamietla listom z 31. marca 2006. Dňa 3. júla 2006 podal pán M. proti tomuto zamietnutiu žiadosti sťažnosť, ktorá bola zamietnutá rozhodnutím z 25. októbra 2006.
- 7 Medzičasom podal pán M. 8. augusta 2006 novú žiadosť o vytvorenie posudkovej komisie pre invaliditu, ku ktorej pripojil lekársku správu doktora W.
- 8 Listom z 21. novembra 2006 pán M. požiadal EMEA, aby upresnila, či rozhodnutie z 25. októbra 2006, ktorým bolo potvrdené rozhodnutie o nepredložení jeho veci posudkovej komisii pre invaliditu, predstavuje zamietnutie jeho žiadosti z 8. augusta 2006.
- 9 Listom z 29. novembra 2006 EMEA pánovi M. oznámila, že v rozhodnutí z 25. októbra 2006 riadne dospela k záveru, že žiadosť z 8. augusta 2006 nemožno považovať za novú žiadosť v zmysle článku 59 ods. 4 Služobného poriadku úradníkov Európskych spoločenstiev a že preto musí byť zamietnutá z dôvodov, ktoré sa uvádzajú v danom rozhodnutí.

- 10 Listom z 25. januára 2007 pán M. podal sťažnosť, v ktorej žiadal o zrušenie rozhodnutia z 25. októbra 2006 v rozsahu, v akom ním bola zamietnutá jeho žiadosť z 8. augusta 2006. Na druhý deň okrem toho zaslal EMEA žiadosť o náhradu hmotnej škody a nemajetkovej ujmy.
- 11 EMEA listom z 31. januára 2007 zamietla túto sťažnosť a túto žiadosť.
- 12 Pán M. podal 19. marca 2007 žalobu na Súde pre verejnú službu, v ktorej navrhol jednak zrušiť rozhodnutie z 25. októbra 2006, jednak zaviazat' EMEA na zaplatenie sumy 100 000 eur z titulu náhrady škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom.
- 13 EMEA vzniesla samostatným podaním námietku neprípustnosti proti uvedenej žalobe na základe článku 114 ods. 1 Rokovacieho poriadku Súdu prvého stupňa, ktorý sa až do nadobudnutia účinnosti Rokovacieho poriadku Súdu pre verejnú službu 1. novembra 2007 primerane vzťahoval na Súd pre verejnú službu na základe článku 3 ods. 4 rozhodnutia Rady 2004/752/ES, Euratom z 2. novembra 2004, ktorým sa zriaďuje Súd pre verejnú službu Európskej únie (Ú. v. EÚ L 333, s. 7).
- 14 Súd pre verejnú službu už citovaným uznesením M/EMEA, prijatým na základe uvedeného článku 114, v plnom rozsahu zamietol žalobu ako neprípustnú bez toho, aby otvoril ústnu časť konania a aby spojil konanie o námietke s konaním vo veci samej.
- 15 Pokiaľ ide o návrhy smerujúce k zrušeniu rozhodnutia z 25. októbra 2006 z dôvodu, že ním bola zamietnutá žiadosť pána M. z 8. augusta 2006, Súd pre verejnú službu dospel k záveru, že sú neprípustné z dôvodu, že uvedené rozhodnutie je potrebné chápať tak, že len potvrdzuje rozhodnutie obsiahnuté v liste EMEA z 31. marca 2006, a že o návrhoch

smerujúcich proti tomuto rozhodnutiu už bolo uznesením Súdu pre verejnú službu z 20. apríla 2007, L/EMEA (F-13/07, zatiaľ neuverejnené v Zb. VS) rozhodnuté, že sú neprípustné z dôvodu oneskoreného podania sťažnosti.

- <sup>16</sup> Rovnako boli ako neprípustné zamietnuté návrhy na náhradu škody, a to najmä z dôvodu ich úzkeho prepojenia s návrhmi na zrušenie, ktoré boli preskúvané skôr.

### **Odvolanie na Súde prvého stupňa a rozsudok zo 6. mája 2009**

- <sup>17</sup> V odvolaní podanom proti už citovanému uzneseniu M/EMEA pán M. navrhol, aby Súd prvého stupňa nielen zrušil uvedené uznesenie, ale aby tiež rozhodol vo veci samej. Pokiaľ ide o EMEA, tá navrhla zamietnuť odvolanie ako zjavne neprípustné, pričom svoju argumentáciu obmedzila na neprípustnosť odvolania pána M.
- <sup>18</sup> Po vyhovení návrhu pána M., aby bol vypočutý v ústnej časti konania, Súd prvého stupňa v rozsudku zo 6. mája 2009 zrušil už citované uznesenie M/EMEA, pretože usúdil, že je poznačené nesprávnym právnym posúdením v rozsahu, v akom ním bolo rozhodnuté, že návrhy pána M. na zrušenie a na náhradu škody sú neprípustné.
- <sup>19</sup> Keďže sa Súd prvého stupňa domnieval, že stav konania dovoľuje rozhodnúť vo veci v zmysle článku 13 ods. 1 prílohy Štatútu Súdneho dvora, následne vo veci sám vydal rozhodnutie. Rozhodol, že návrhy na zrušenie sú prípustné a dôvodné a zrušil rozhodnutie z 25. októbra 2006. Takisto rozhodol, že návrhy pána M. na náhradu škody sú prípustné, a uložil EMEA zaplatiť odškodné vo výške 3 000 eur z titulu náhrady nemajetkovej ujmy, ktorú utrpel pán M.

- 20 V tejto súvislosti Súd prvého stupňa v bode 100 rozsudku zo 6. mája 2009 uviedol, že v žalobe podanej na Súde pre verejnú službu pán M. tvrdil, že EMEA ho tým, že trvala na svojom zamietavom stanovisku k uskutočneniu konania o uznanie invalidity, uviedla do stavu nepokoja a neistoty. V bode 104 uvedeného rozsudku Súd prvého stupňa dospel k názoru, že pán M. utrpel nemajetkovú ujmu, ktorú nemožno plne odškodniť zrušením rozhodnutia z 25. októbra 2006.

### Konanie pred Súdnym dvorom

- 21 V nadväznosti na návrh prvej generálnej advokátky na preskúmanie rozsudku zo 6. mája 2009 osobitná komora podľa článku 123b Rokovacieho poriadku Súdneho dvora v rozhodnutí z 24. júna 2009 (C-197/09 RX, pozri C-197/09 RX-II, Zb. s. I-12033, ďalej len „rozhodnutie Súdneho dvora z 24. júna 2009“) rozhodla, že je potrebné preskúmať tento rozsudok a že preskúmanie sa bude týkať otázky, či rozsudok zo 6. mája 2009 narúša jednotu alebo vnútorný súlad práva Spoločenstva tým, že Súd prvého stupňa ako odvolací súd vyložil pojem „stav konania dovoľuje rozhodnúť vo veci“, obsiahnutý v článku 61 Štatútu Súdneho dvora a článku 13 ods. 1 prílohy uvedeného štatútu, tak, že mu umožňuje, aby sám vec prejednal a meritórne o nej rozhodol bez ohľadu na to, že odvolanie, ktoré mu bolo predložené, sa týkalo posúdenia toho, ako bolo na prvom stupni naložené s námietkou neprípustnosti, a že aspekt sporu, ktorý bol takto prejednaný, sa ani na tomto súde, ani na Súde pre verejnú službu Európskej únie ako prvostupňovom súde neprejednal kontradiktórne.
- 22 Súd prvého stupňa totiž vo veci samej čiastočne vyhovel návrhu na náhradu ujmy, ktorú uvádzal pán M., hoci prekážka konania, ktorá vznikla na Súde pre verejnú službu, neumožnila kontradiktórne prejednanie veci samej na tomto súde, či už písomné alebo ústne, a okrem toho sa nezdá, že by sa tak stalo v konaní na Súde prvého stupňa. Existuje preto vážne nebezpečenstvo, že jednotu a vnútorný súlad práva Spoločenstva budú narušené tým, že v rozsudku zo 6. mája 2009 bolo rozhodnuté vo veci samej o návrhu na náhradu nemajetkovej ujmy, ktorú uvádzal pán M.



- 23 Pokiaľ ide o predmet preskúmania, rozhodnutie Súdneho dvora z 24. júna 2009 identifikovalo tri konkrétnejšie otázky, ktoré treba preskúmať. Prvá otázka spočíva v tom, čo treba rozumieť pod pojmom „stav konania dovoľuje rozhodnúť vo veci“ v zmysle článku 61 Štatútu Súdneho dvora a článku 13 ods. 1 prílohy uvedeného štatútu v situácii, keď v konaní na prvostupňovom súde — v tomto prípade na Súde pre verejnú službu — žalovaný navrhol rozhodnúť o námietke neprípustnosti bez prejednávania veci samej a odvolací súd — v tomto prípade Súd prvého stupňa — zrušil uznesenie prvostupňového súdu, ktorým bolo vyhovené uvedenej námietke neprípustnosti.
- 24 Druhá otázka spočíva v preskúmaní, či okolnosť, že po zrušení uvedeného uznesenia a rozhodnutí o tom, že žaloba, a konkrétne návrhy na náhradu škody, na ktorých je založená, sú prípustné, odvolací súd — v tomto prípade Súd prvého stupňa — meritórne rozhodol o náhrade nemajetkovej ujmy, ktorú uvádzal odvolateľ, hoci tento aspekt nebol na prvostupňovom súde — v tomto prípade na Súde pre verejnú službu — kontradiktórne, či už písomne alebo ústne, prejednaný a nezdá sa, že by sa tak stalo na druhostupňovom súde, predstavuje porušenie požiadaviek súvisiacich s právom na spravodlivé súdne konanie, najmä s požiadavkou na rešpektovanie práva na obranu, alebo nie.
- 25 V prípade, že by bolo nutné konštatovať, že rozsudok zo 6. mája 2009 porušuje článok 61 Štatútu Súdneho dvora a článok 13 ods. 1 prílohy uvedeného štatútu a/alebo že ním neboli rešpektované požiadavky súvisiace s právom na spravodlivé súdne konanie, najmä požiadavka rešpektovania práva na obranu, bude potrebné preskúmať, či — a prípadne do akej miery — uvedený rozsudok naruša jednotu alebo vnútorný súlad práva Spoločenstva.

### **O otázkach, ktoré sú predmetom preskúmania**

- 26 Na úvod je potrebné zdôrazniť, že z rozhodnutia Súdneho dvora z 24. júna 2009, najmä z jeho bodov 17 a 20 vyplýva, že preskúmanie sa týka výlučne skutočnosti, že EMEA bolo uložené, aby odvolateľovi zaplatila odškodné vo výške 3 000 eur za spôsobenú nemajetkovú ujmu. Naproti tomu zrušenie rozhodnutia z 25. októbra 2006

a zamietnutie žaloby v zostávajúcej časti nie sú predmetom tohto konania. Toto preskúmovacie konanie je zamerané na objektívne posúdenie a je úplné nezávislé od akejkoľvek iniciatívy účastníkov konania.

- 27 Pán M. vo svojich písomných pripomienkach predložených Súdnemu dvoru tvrdil, že Súd prvého stupňa správne aplikoval pojem „stav konania dovoľuje rozhodnúť vo veci“ a nenarušil jednotu alebo vnútorný súlad práva Spoločenstva, ani neporušil právo na obranu a zásadu kontradiktórnosti. Naproti tomu všetky oprávnené subjekty, ktoré Súdnemu dvoru predložili pripomienky, v zásade navrhli odpovedať na hlavnú otázku vznesenú v rozhodnutí Súdneho dvora z 24. júna 2009 kladne.

*O pojme „stav konania dovoľuje rozhodnúť vo veci“*

- 28 Je potrebné preskúmať otázku, či a do akej miery stav konania dovoľuje rozhodnúť vo veci, ak prvostupňový súd vyhovel námietke neprípustnosti, ktorú vzniesol žalovaný, bez toho, aby prejednal vec samu, a keď sa ukáže, že odvolanie proti tomuto rozhodnutiu je dôvodné.
- 29 Z ustálenej judikatúry Súdneho dvora vyplýva, že stav konania nedovoľuje meritórne rozhodnúť o žalobe podanej na Všeobecnom súde, ak uvedený súd zamietol žalobu ako neprípustnú tak, že vyhovel námietke neprípustnosti bez toho, aby konanie o nej spojil s konaním vo veci samej (pozri rozsudky zo 16. júna 1994, SFEI a i./Komisia, C-39/93 P, Zb. s. I-2681, bod 38; z 10. januára 2002, Plant a i./Komisia a South Wales Small Mines, C-480/99 P, Zb. s. I-265, bod 57; z 15. mája 2003, Pitsiorlas/Rada a ECB, C-193/01 P, Zb. s. I-4837, bod 32; z 18. januára 2007, PKK a KNK/Rada, C-229/05 P, Zb. s. I-439, body 91 a 123; zo 17. júla 2008, Athinaïki Techniki/Komisnia, C-521/06 P, Zb. s. I-5829, bod 66, ako aj z 9. júla 2009, 3F/Komisnia, C-319/07 P, Zb. s. I-5963, bod 98).

- 30 Za určitých podmienok je však možné o žalobe meritórne rozhodnúť aj napriek tomu, že konanie na prvom stupni bolo obmedzené na námietku neprípustnosti, ktorej Všeobecný súd vyhovel. Tak to môže byť napríklad vtedy, ak zo zrušenia napadnutého rozsudku alebo uznesenia nevyhnutne vyplýva určité riešenie, pokiaľ ide o meritum predmetnej žaloby (pozri v tomto zmysle rozsudok z 25. mája 2000, *Ca' Pasta/Komisia*, C-359/98 P, Zb. s. I-3977, body 32 až 36 a 39) alebo vtedy, ak meritórne preskúmanie žaloby o neplatnosť spočíva na tvrdeniach, ktoré účastníci konania uviedli v rámci odvolania v nadväznosti na odôvodnenie prvostupňového súdu (pozri v tomto zmysle rozsudky z 11. januára 2001, *Gevaert/Komisia*, C-389/98 P, Zb. s. I-65, body 27 až 30, 34, 35 a 52 až 58, ako aj *Martínez del Peral Cagigal/Komisia*, C-459/98 P, Zb. s. I-135, body 29, 34 a 48 až 54).
- 31 V predmetnej veci však takéto osobitné okolnosti, ktoré by Súdu prvého stupňa umožňovali meritórne rozhodnúť o žalobe, ktorá smerovala k priznaniu odškodného za údajnú nemajetkovú ujmu, neexistovali.
- 32 Po prvé, právo na zaplatenie odškodného za údajne spôsobenú nemajetkovú ujmu nevyplýva priamo z protiprávnosti napadnutého uznesenia, ba dokonca ani z protiprávnosti sporného aktu. Ústredné prvky analýzy dôvodnosti návrhov na náhradu škody nie sú vo svojej podstate zhodné s prvkami, na ktoré sa sústreďuje analýza existencie nesprávneho právneho posúdenia postihujúceho už citované uznesenie M/EMEA a prípustnosti žaloby, a okrem toho, ako Súd prvého stupňa pripomenul v bode 103 rozsudku zo 6. mája 2009, zrušenie tohto aktu môže samo osebe predstavovať primeranú náhradu za uvedenú nemajetkovú ujmu.
- 33 Po druhé, dôvodnosť návrhov na náhradu škody nebola počas konania na Súde pre verejnú službu ani prejednaná, ani ju tento súd neposúdil v už citovanom uznesení M/EMEA, keďže rozhodol iba o námietke neprípustnosti.

- 34 Súd prvého stupňa sa preto tým, že rozhodol o návrhu na náhradu nemajetkovej ujmy uvádzanej pánom M., odklonil od judikatúry Súdneho dvora týkajúcej sa podmienok, ktoré musia byť splnené na to, aby bolo možné domnievať sa, že stav konania dovoľuje rozhodnúť vo veci v zmysle článku 61 Štatútu Súdneho dvora, keď v konaní na prvostupňovom súde žalovaný navrhol rozhodnúť o námietke neprípustnosti bez prejednaní veci samej a súd tejto námietke neprípustnosti vyhovel.
- 35 Iste, článok 13 ods. 1 prílohy Štatútu Súdneho dvora, ktorý sa vzťahuje na rozhodnutie Všeobecného súdu v prípade dôvodného odvolania, nemá úplne rovnaké znenie ako článok 61 prvý odsek uvedeného štatútu, ktorý je relevantný pre Súdny dvor. V takej procesnej situácii, o akú ide v prejednávanej veci, však treba pri aplikácii uvedených ustanovení pojem „stav konania dovoľuje rozhodnúť vo veci“ vykladať rovnako, bez ohľadu na to, že na rozdiel od tohto článku 13 ods. 1 uvedený článok 61 priznáva Súdnemu dvoru v situácii, keď stav konania dovoľuje rozhodnúť vo veci, istú mieru voľnej úvahy a umožňuje mu vrátiť vec prvostupňovému súdu.
- 36 Z ustálenej judikatúry totiž vyplýva, že v situáciách porovnateľných so situáciou v prejednávanej veci, keď sa ukáže, že prvostupňový súd nesprávne zamietol žalobu ako neprípustnú tým, že vyhovel námietke neprípustnosti a nespojil konanie o nej s konaním vo veci samej, Súdny dvor sa obmedzuje na konštatovanie, že stav konania nedovoľuje vo veci rozhodnúť a vracia vec uvedenému súdu na ďalšie konanie, pričom v tejto súvislosti vôbec nevyužíva právo voľnej úvahy (pozri v tomto zmysle rozsudky SFEI a i./Komisia, už citovaný, bod 38; Plant a i./Komisia a South Wales Small Mines, už citovaný, bod 57; Pitsiorlas/Rada a ECB, už citovaný, bod 32; PKK a KNK/Rada, už citovaný, body 91 a 123; Athinaiki Techniki/Komisia, už citovaný, bod 66, ako aj 3F/Komisia, už citovaný, bod 98).
- 37 Z uvedeného vyplýva, že keď Súd prvého stupňa v predmetnej veci usúdil, že stav konania dovoľuje rozhodnúť vo veci, pokiaľ ide o návrh na náhradu nemajetkovej ujmy uvádzanej pánom M., nesprávne tým vyložil pojem „stav konania dovoľuje rozhodnúť vo veci“ uvedený v článku 61 prvom odseku Štatútu Súdneho dvora a v článku 13 ods. 1 prílohy uvedeného štatútu a porušil toto druhé uvedené ustanovenie.

*O požiadavkách súvisiacich s právom na spravodlivé súdne konanie, a najmä o požiadavke týkajúcej sa rešpektovania práva na obranu*

- 38 Je potrebné preskúmať, či Súd prvého stupňa tým, že meritórne rozhodol o návrhu na náhradu nemajetkovej ujmy uvádzanej odvolateľom, porušil požiadavky súvisiace s právom na spravodlivé súdne konanie, a najmä s požiadavkou na rešpektovanie práva na obranu, a to nezávisle od nesprávneho právneho posúdenia, ktoré bolo konštatované v bode 37 tohto rozsudku.
- 39 Podľa judikatúry Súdneho dvora má právo na obranu výsadné postavenie v organizácii a priebehu spravodlivého súdneho konania (pozri v tomto zmysle rozsudky z 21. septembra 2000, *Mediocruso/Komisija*, C-462/98 P, Zb. s. I-7183, bod 36; z 8. mája 2008, *Weiss und Partner*, C-14/07, Zb. s. I-3367, bod 47, ako aj z 2. apríla 2009, *Gambazzi*, C-394/07, Zb. s. I-2563, bod 28).
- 40 Právo na obranu zahŕňa zásadu kontradiktórnosti (pozri rozsudky z 10. júla 2008, *Bertelsmann a Sony Corporation of America/Impala*, C-413/06 P, Zb. s. I-4951, bod 61, ako aj z 2. decembra 2009, *Komisija/Írsko a i.*, C-89/08 P, Zb. s. I-11245, bod 50).
- 41 Táto zásada sa vzťahuje na každé konanie, ktoré môže viesť k prijatiu rozhodnutia inštitúcie Spoločenstva, citelne zasahujúceho do záujmov určitej osoby (pozri rozsudky z 10. júla 2001, *Ismeri Europa/Dvor audítorov*, C-315/99 P, Zb. s. I-5281, bod 28, ako aj *Komisija/Írsko a i.*, už citovaný, bod 50). Vo všeobecnosti znamená právo účastníkov konania zaujať stanovisko k skutkovým okolnostiam a dokumentom, z ktorých bude vychádzať súdne rozhodnutie, ako aj vyjadriť sa k dôkazom a vyjadreniam predloženým súdu a k právnym dôvodom uplatneným *ex officio* zo strany súdu, na ktorých chce súd založiť svoje rozhodnutie (pozri v tomto zmysle rozsudok *Komisija/Írsko a i.*, už citovaný, body 52 a 55). Na splnenie požiadaviek súvisiacich s právom na spravodlivé súdne konanie je totiž potrebné, aby sa účastníci konania mohli kontradiktórne vyjadriť tak k skutkovým okolnostiam, ako aj k právnym skutočnostiam, ktoré sú z hľadiska konania kľúčové (pozri rozsudok *Komisija/Írsko a i.*, už citovaný, bod 56).

- 42 Súdny Spoločenstva dbajú o to, aby z ich strany a v konaní pred nimi bola dodržiavaná zásada kontradiktórnosti (pozri rozsudok Komisia/Írsko a i., už citovaný, body 51 a 54). Táto zásada sa musí vzťahovať na každého účastníka konania, ktoré prebieha na súde Spoločenstva, bez ohľadu na jeho právne postavenie. Môžu sa jej preto dovolávať aj inštitúcie Spoločenstva, keď sú účastníkmi takého konania (pozri rozsudok Komisia/Írsko a i., už citovaný, bod 53).
- 43 Je preto potrebné preskúmať, či EMEA mala v predmetnej veci počas konania možnosť uviesť svoje pripomienky k dôvodnosti návrhov pána M. na náhradu škody.
- 44 V tejto súvislosti je potrebné zdôrazniť, že vyjadrenia uvedené pred Súdom pre verejnú službu a posúdenie z jeho strany sa týkali výlučne prípustnosti žaloby, ktorú podal pán M., a návrhov, o ktoré sa žaloba opierala, keďže uvedený súd vyhovel námietke neprípustnosti, ktorú vzniesla EMEA v súlade s článkom 114 Rokovacieho poriadku Súdu prvého stupňa, bez toho, aby prejednal vec samu a aby otvoril ústnu časť konania.
- 45 Okrem toho, z písomných vyjadrení účastníkov v rámci odvolacieho konania na Súde prvého stupňa nevyplýva, že EMEA zaujala stanovisko k dôvodnosti návrhov pána M. na náhradu škody. Ani zápisnica z pojednávania, ktoré sa uskutočnilo 23. januára 2009 na Súde prvého stupňa, ani rozsudok zo 6. mája 2009 neobsahujú nijaký údaj o tom, že by otázky týkajúce sa existencie práva pána M. na náhradu nemajetkovej ujmy a presný rozsah tohto práva boli na uvedenom pojednávaní prejednané.
- 46 Navyše Súd prvého stupňa nielenže nahradil odôvodnenie, ale tým, že EMEA uložil zaplatenie odškodného, zmenil výsledok žaloby v neprospech žalovaného.

47 V prvom rade preto vzniká otázka, či je možné toto nezaujatie stanoviska a absenciu kontradiktórneho pojednania týchto návrhov pripísať EMEA, z dôvodu, že sa v konaniach na obidvoch stupňoch slobodne rozhodla obmedziť svoju obranu len na otázky prípustnosti a vedome sa tak vzdala obrany svojich záujmov vo veci samej.

48 Námiетка neprípustnosti, upravená tak v článku 91 Rokovacieho poriadku Súdneho dvora, ako aj v článku 114 Rokovacieho poriadku Všeobecného súdu ako prekážka konania, umožňuje z dôvodov hospodárnosti konania obmedziť v prvej fáze pojednania a preskúmanie na otázku, či je daná žaloba prípustná. Táto prekážka konania tak umožňuje vyhnúť sa tomu, aby sa vyjadrenia účastníkov konania a posúdenie súdu zaoberali meritom veci, aj keď je žaloba neprípustná.

49 Naproti tomu, ak je žaloba vyhlásená za prípustnú v rámci zamietnutia námietky neprípustnosti alebo keď je konanie o námietke spojené s konaním vo veci samej, žaloba musí byť meritorne prejednaná. Uvedené ustanovenia totiž výslovne stanovujú, že ak je návrh na rozhodnutie o námietke neprípustnosti zamietnutý alebo ak je konanie o námietke spojené s konaním vo veci samej, predseda určí nové lehoty na pokračovanie v konaní.

50 Bolo by preto nezlučiteľné so zmyslom právnej úpravy námietky neprípustnosti vyžadovať od žalovaného, ktorý vzniesol takúto námietku, aby z opatrnosti súčasne — alebo ak mal úspech v prvostupňovom konaní, tak vo vyjadrení k odvolaniu — predložil svoje tvrdenia k meritu veci.

51 EMEA preto nemožno vytýkať, že sa dobrovoľne vzdala uplatnenia svojich argumentov k dôvodnosti návrhov na náhradu škody.

- 52 Po druhé vzniká otázka, či oprávnenosť postupu Všeobecného súdu možno odôvodniť tvrdením, že aj keby nenastala predmetná vada v konaní, konanie nemohlo vyústiť do iného výsledku, takže nedodržanie zásady kontradiktórnosti nemohlo mať vplyv na obsah rozsudku zo 6. mája 2009 a neporušilo záujmy EMEA (pozri v tomto zmysle rozsudky Ismeri Europa/Dvor audítorov, už citovaný, body 33 až 35; z 24. septembra 2002, Falck a Acciaierie di Bolzano/Komisia, C-74/00 P a C-75/00 P, Zb. s. I-7869, bod 70, ako aj Komisia/Írsko a i., už citovaný, bod 61).
- 53 Podľa analýzy Súdu prvého stupňa rozhodnutie z 25. októbra 2006 spôsobilo pánovi M. nemajetkovú ujmu, ktorá nemohla byť plne odškodnená zrušením tohto rozhodnutia, takže bolo namieste priznať mu odškodné vo výške 3 000 eur, pričom táto suma bola určená na základe kritérií ekvity (pozri v tomto zmysle najmä rozsudky Súdneho dvora z 1. marca 1962, De Bruyn/Zhromaždenie, 25/60, Zb. s. 39, 60; z 13. apríla 1978, Mollet/Komisia, 75/77, Zb. s. 897, bod 29, a z 21. februára 2008, Komisia/Girardot, C-348/06 P, Zb. s. I-833, bod 58, ako aj Súdu prvého stupňa z 24. septembra 2008, M/Ombudsman, T-412/05, bod 158). Z toho vyplýva, že táto analýza vychádza z naozajstného posúdenia, ktoré mohlo viesť k spochybneniu.
- 54 Nemožno preto vylúčiť, že posúdenie Súdu prvého stupňa mohlo byť odlišné, ak by EMEA bola daná možnosť predložiť svoje pripomienky k návrhom na náhradu škody, a teda že dodržanie zásady kontradiktórnosti mohlo mať vplyv na obsah rozsudku zo 6. mája 2009.
- 55 Po tretie a nakoniec, na rozdiel od toho, čo tvrdí pán M. vo svojich písomných pripomienkach, postup Súdu prvého stupňa nemožno odôvodniť ani neobmedzenou právomocou, ktorá je stanovená v článku 91 ods. 1 Služobného poriadku úradníkov Európskych spoločností pre spory peňažnej povahy medzi Európskymi spoločnosťami a niektorou z osôb, na ktoré sa vzťahuje služobný poriadok.



- 56 Podľa judikatúry Súdneho dvora táto právomoc zveruje súdu Spoločenstva poslanie rozhodnúť spory, ktorý sú mu predložené, v celom rozsahu (pozri rozsudok z 18. decembra 2007, *Weißenfels/Parlament*, C-135/06 P, Zb. s. I-12041, bod 67). Umožňuje mu, aby aj v prípade absencie riadnych návrhov v tomto zmysle nielen zrušil opatrenie, ale prípadne aj z úradnej povinnosti zaviazal žalovaného na zaplatenie odškodného za nemajetkovú ujmu spôsobenú jeho nesprávnym úradným postupom (pozri v tomto zmysle rozsudky zo 16. decembra 1960, *Fiddelaar/Komisia*, 44/59, Zb. s. 1077, 1093; z 9. júla 1970, *Fiehn/Komisia*, 23/69, Zb. s. 547, bod 17, ako aj z 27. októbra 1987, *Houyoux a Guery/Komisia*, 176/86 a 177/86, Zb. s. 4333, bod 16).
- 57 Súd Spoločenstva však v zásade nemôže oprieť svoje rozhodnutie o právny dôvod uplatnený z úradnej moci — aj keby išlo o dôvod týkajúci sa verejného poriadku — bez toho, aby najprv vyzval účastníkov konania na predloženie ich pripomienok k uvedenému dôvodu (pozri rozsudok *Komisia/Írsko* a i., už citovaný, bod 57).
- 58 Neobmedzenú právomoc, ktorá je priznaná súdom Spoločenstva v peňažných sporoch medzi inštitúciami Spoločenstva a ich zamestnancami, preto nemožno vnímať tak, že týmto súdom dáva právomoc nedodržiavať v týchto konaniach procesné pravidlá súvisiace so zásadou kontradiktórnosti, najmä v takej situácii, o akú ide v predmetnej veci. Okrem toho je potrebné zdôrazniť, že v predmetnej veci sa Súd prvého stupňa o túto právomoc neoprel.
- 59 Z uvedeného vyplýva, že v predmetnom prípade Súd prvého stupňa nedal EMAE možnosť, aby účinne uviedla svoj názor na dôvodnosť návrhov na náhradu škody, a porušil preto zásadu kontradiktórnosti, ktorá vyplýva z požiadaviek súvisiacich s právom na spravodlivé súdne konanie.

**O existencii narušenia jednoty alebo vnútorného súladu práva Spoločenstva**

- 60 Vzhľadom na to, že, Súd prvého stupňa v rozsudku zo 6. mája 2009 jednak nesprávne vyložil pojem „stav konania dovoľuje rozhodnúť vo veci“ v zmysle článku 61 prvého odseku Štatútu Súdneho dvora a článku 13 ods. 1 prílohy uvedeného štatútu, a teda porušil druhé z uvedených ustanovení tým, že usúdil, že stav konania dovoľuje rozhodnúť vo veci v plnom rozsahu, a okrem toho nedodrжал požiadavky súvisiace s právom na spravodlivé súdne konanie, je v zmysle rozhodnutia Súdneho dvora z 24. júna 2009 potrebné preskúmať, či, a prípadne do akej miery rozsudok zo 6. mája 2009 naruša jednotu a vnútorný súlad práva Spoločenstva.
- 61 V tejto súvislosti je potrebné zohľadniť nasledujúce aspekty veci.
- 62 Po prvé, rozsudok zo 6. mája 2009 predstavuje vôbec prvé rozhodnutie Súdu prvého stupňa, v ktorom tento súd konštatoval, že odvolanie podané proti uzneseniu Súdu pre verejnú službu, ktorým bolo vyhovené námietke neprípustnosti bez prejednania veci samej, je dôvodné. Mohol by preto predstavovať precedens pre budúce konania.
- 63 Po druhé, ako bolo uvedené v bodoch 29, 34 a 36 tohto rozsudku, Súd prvého stupňa sa odklonil od ustálenej judikatúry Súdneho dvora, pokiaľ ide o pojem „stav konania dovoľuje rozhodnúť vo veci“.
- 64 Po tretie, chyby, ktorých sa dopustil Súd prvého stupňa, sa týkajú dvoch procesných pravidiel, ktoré neplatia výlučne v práve verejnej služby, ale sú použiteľné bez ohľadu na prejednávanú problematiku.

- 65 Po štvrté a nakoniec, pravidlá, ktoré Súd prvého stupňa porušil, majú v právnom poriadku Spoločenstva významné postavenie. Konkrétne Štatút Súdneho dvora a jeho príloha sú súčasťou primárneho práva.
- 66 Pri pohľade na tieto skutočnosti ako na celok je potrebné konštatovať, že rozsudok zo 6. mája 2009 narúša jednotu a vnútorný súlad práva Spoločenstva tým, že Súd prvého stupňa ako odvolací súd v ňom vyložil pojem „stav konania dovoľuje rozhodnúť vo veci“, obsiahnutý v článku 61 Štatútu Súdneho dvora a článku 13 ods. 1 prílohy uvedeného štatútu, tak, že mu umožňuje, aby sám vec prejednal, meritórne rozhodol o návrhu na náhradu údajnej nemajetkovej ujmy a zaviazal EMEA na zaplatenie odškodného vo výške 3 000 eur bez ohľadu na to, že odvolanie, ktoré mu bolo predložené, sa týkalo posúdenia toho, ako bolo na prvom stupni naložené s námietkou neprípustnosti, a že aspekt sporu, ktorý bol takto prejednaný, sa ani na tomto súde, ani na Súde pre verejnú službu Európskej únie ako prvostupňovom súde neprejednal kontradiktórne.
- 67 Za týchto podmienok zostáva určiť, aké dôsledky treba vyvodiť zo zisteného narušenia jednoty a vnútorného súladu práva Spoločenstva.
- 68 Článok 62b prvý odsek Štatútu Súdneho dvora stanovuje, že ak Súdny dvor zistí, že rozhodnutie Všeobecného súdu narúša jednotu alebo vnútorný súlad práva Spoločenstva, vráti vec Všeobecnému súdu, ktorý je v právnych otázkach viazaný rozhodnutím Súdneho dvora. Ak Súdny dvor vracia vec Všeobecnému súdu, môže rozhodnúť, ktoré z účinkov rozhodnutia Všeobecného súdu treba považovať za konečné vo vzťahu k účastníkom konania. Výnimočne môže Súdny dvor sám vydať konečné rozhodnutie, ak so zreteľom na výsledok preskúmania riešenie sporu vyplýva zo skutkových zistení, na ktorých je založené rozhodnutie Všeobecného súdu.
- 69 Z toho vyplýva, že Súdny dvor sa nemôže obmedziť na konštatovanie narušenia jednoty a vnútorného súladu práva Spoločenstva a nevyvodíť z tohto konštatovania dôsledky, pokiaľ ide o predmetný spor. V tomto prípade je preto potrebné zrušiť rozsudok zo 6. mája 2009 v rozsahu, v akom v bodoch 3 a 5 výroku rozsudku Súd prvého stupňa

uložil EMEA povinnosť zaplatiť pánovi M. odškodné vo výške 3 000 eur a nahradiť trovy konania na Súde pre verejnú službu a na Súde prvého stupňa.

- 70 Vzhľadom na to, že narušenie jednoty a vnútorného súladu práva Spoločenstva v predmetnej veci je dôsledkom nesprávneho výkladu pojmu „stav konania dovoľuje rozhodnúť vo veci“ a porušenia zásady kontradiktórnosti, Súdny dvor nemôže vo veci vydať konečné rozhodnutie v zmysle článku 62b prvého odseku poslednej vety Štatútu Súdneho dvora.
- 71 Vec je preto potrebné vrátiť Všeobecnému súdu Európskej únie, pokiaľ ide o návrhy na náhradu nemajetkovej ujmy, ktorú údajne utrpel pán M., aby bolo EMEA umožnené uplatniť svoje argumenty k dôvodnosti týchto návrhov.

## O trovách

- 72 Podľa článku 123e posledného odseku Rokovacieho poriadku Súdneho dvora, ak bolo rozhodnutie Všeobecného súdu, ktoré je predmetom preskúmania, vydané podľa článku 225 ods. 2 ES, Súdny dvor rozhodne o trovách konania.
- 73 Vzhľadom na neexistenciu osobitných pravidiel upravujúcich rozdelenie trov konania v rámci preskúmovacieho konania, je potrebné rozhodnúť, že oprávnené subjekty uvedené v článku 23 Štatútu Súdneho dvora, ako aj účastníci konania na Všeobecnom súde, ktoré Súdnemu dvoru predložili vyjadrenia alebo písomné pripomienky k otázkam, ktoré sú predmetom preskúmania, znášajú vlastné trovy súvisiace s preskúmovacím konaním.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (tretia komora) rozhodol a vyhlásil:

- 1. Rozsudok Súdu prvého stupňa Európskych spoločenstiev (odvolacia komora) zo 6. mája 2009 zo 6. mája 2009, M/EMEA (T-12/08 P), narúša jednotu a vnútorný súlad práva Spoločenstva tým, že Súd prvého stupňa ako odvolací súd vyložil pojem „stav konania dovoľuje rozhodnúť vo veci“, obsiahnutý v článku 61 Štatútu Súdneho dvora a článku 13 ods. 1 prílohy uvedeného štatútu, tak, že mu umožňuje, aby sám vec prejednal, meritórne rozhodol o návrhu na náhradu údajnej nemajetkovej ujmy a zaviazal EMEA na zaplatenie odškodného vo výške 3 000 eur bez ohľadu na to, že odvolanie, ktoré mu bolo predložené, sa týkalo posúdenia toho, ako bolo na prvom stupni naložené s námietkou neprípustnosti, a že aspekt sporu, ktorý bol takto prejednaný, sa ani na tomto súde, ani na Súde pre verejnú službu Európskej únie ako prvostupňovom súde neprejednal kontradiktórne.**
- 2. Zrušujú sa body 3 a 5 výroku rozsudku Súdu prvého stupňa. Európskych spoločenstiev (odvolacia komora) zo 6. mája 2009, M/EMEA (T-12/08 P).**
- 3. Vec sa vracia Všeobecnému súdu Európskej únie na ďalšie konanie.**
- 4. Pán M., Európska agentúra pre lieky, Talianska republika, Poľská republika, Európsky parlament, Rada Európskej únie a Európska komisia znášajú vlastné trovy konania súvisiace s preskúvacím konaním.**

Podpisy